

Ghidul OCDE pentru întreprinderile multinaționale privind conduita responsabilă în afaceri - linii directoare pentru mediu

Capitolul VI: Mediu

66. Atingerea obiectivelor de mediu necesită o abordare a întregii societăți. Orientările stabilesc așteptările cu privire la modul în care întreprinderile ar trebui să evite și să abordeze impactul negativ asupra mediului și să contribuie la atingerea obiectivelor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea; conservarea, restaurarea și utilizarea durabilă a diversității biologice; utilizarea durabilă, eficientă și legală a terenurilor, a resurselor și a energiei; consumul și producția durabile, inclusiv prin promovarea abordărilor economiei circulare; și prevenirea, reducerea și controlul poluării. Angajamentele internaționale, acordurile multilaterale și alte cadre de reglementare reprezintă un punct de referință important pentru înțelegerea problemelor și așteptărilor de mediu. Unele acorduri internaționale conțin obiective colective guvernamentale și este posibil să nu ofere prescripții detaliate cu privire la responsabilitățile întreprinderilor individuale în legătură cu astfel de obiective. În astfel de cazuri, cadrele de reglementare relevante, politicile naționale și standardele recunoscute pe scară largă de management și garanții de mediu, precum și dovezile științifice sunt referințe importante. Textul capitolului privind mediul reflectă în linii mari principiile și obiectivele conținute în Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea, în Agenda 21 (din cadrul Declarației de la Rio) și în Agenda 2030 a Națiunilor Unite pentru dezvoltare durabilă. De asemenea, este în concordanță cu Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC), Acordul de la Paris, Convenția privind diversitatea biologică, Cadrul global pentru biodiversitate de la Kunming-Montreal, convențiile regionale relevante privind accesul la informații, participarea publicului și justiția în probleme de mediu, Convenția ONU pentru combaterea deșertificării, acordurile regionale relevante de mediu și reflectă standardele conținute în instrumente precum Standardul ISO privind managementul mediului Standardele de performanță socială și de mediu ale Corporației Financiare Internaționale și Abordarea strategică a managementului internațional al substanțelor chimice (SAICM).

67. În contextul orientărilor, "managementul de mediu" ar trebui interpretat în sensul său cel mai larg, cuprinzând activități care vizează înțelegerea impactului și riscurilor asupra mediului, evitarea și abordarea impactului asupra mediului legat de operațiunile, produsele și serviciile unei întreprinderi, luând în considerare ponderea întreprinderii în impactul cumulativ și urmărind în

permanență îmbunătățirea performanței de mediu a întreprinderii. Managementul de mediu implică, de asemenea, efectuarea unei verificări bazate pe riscuri în ceea ce privește impactul negativ asupra mediului. În conformitate cu capitolul II, natura și amploarea diligenței necesare în materie de mediu vor depinde de circumstanțele unei anumite întreprinderi. Limitările în efectuarea diligenței necesare în materie de mediu pot include lipsa disponibilității datelor sau tehnologiilor de mediu. Due diligence va implica, de asemenea, stabilirea priorităților bazate pe riscuri. De asemenea, va depinde de măsura în care impactul asupra mediului asociat cu operațiunile, produsele sau serviciile întreprinderii este previzibil în mod rezonabil. Managementul mediului este o parte importantă a dezvoltării durabile și poate implica reconcilierea unei game largi de priorități, inclusiv cele stabilite în prioritățile și țintele naționale pentru dezvoltarea durabilă. Managementul mediului este atât o responsabilitate de afaceri, cât și o oportunitate de afaceri. Întreprinderile multinaționale au un rol de jucat în ambele privințe. Prin urmare, managerii acestor întreprinderi ar trebui să acorde atenția cuvenită aspectelor de mediu în cadrul strategiilor lor de afaceri. Îmbunătățirea performanței de mediu necesită un angajament față de o abordare sistematică și de îmbunătățire continuă a sistemului. Un sistem de management de mediu oferă cadrul intern necesar pentru a integra considerentele de mediu în operațiunile de afaceri. Existența unui astfel de sistem ar trebui să contribuie la asigurarea acționarilor, lucrătorilor, comunităților și a altor părți interesate relevante că întreprinderea lucrează activ pentru a proteja mediul împotriva impactului negativ al activităților sale.

68. Genericul prezentului capitol specifică o listă neexhaustivă a efectelor negative asupra mediului care pot fi asociate cu activitățile comerciale. Multe activități ale întreprinderilor pot avea un impact negativ asupra mediului. Efectele negative asupra mediului sunt modificări semnificative ale mediului sau ale biotei care au efecte dăunătoare asupra compoziției, rezilienței sau capacității de încărcare a ecosistemelor naturale și gestionate, asupra funcționării sistemelor socioeconomice sau asupra oamenilor. Impactul negativ asupra mediului ar trebui evaluat în lumina celor mai bune date științifice disponibile. În conformitate cu Orientările, așa cum se | subliniază în Capitolul II 36 ORIENTĂRILE OCDE PENTRU ÎNTREPRINDERILE MULTINAȚIONALE PRIVIND CONDUITA © RESPONSABILĂ ÎN AFACERI, O ÎNTREPRINDERE "PROVOACĂ" UN IMPACT NEGATIV ASUPRA MEDIULUI DACĂ ACTIVITĂȚILE SALE SUNT SUFICIENTE PENTRU A AVEA CA REZULTAT IMPACTUL NEGATIV. O întreprindere "contribuie" la un impact negativ asupra mediului dacă activitățile sale, în combinație cu activitățile altor entități, provoacă impactul sau dacă activitățile întreprinderii provoacă, facilitează sau stimulează o altă entitate să provoace un impact negativ. Impactul negativ asupra mediului poate fi, de asemenea, direct legat de operațiunile, produsele sau serviciile unei întreprinderi printr-o relație de afaceri, chiar dacă nu contribuie la aceste impacturi.

69. Impactul asupra mediului poate fi colectiv și interconectat sau izolat; ele pot fi de natură localizată sau transfrontalieră. În timp ce unele impacturi asupra mediului sunt bine înțelese,

amplarea, natura și cauza altora pot fi mai puțin bine înțelese, în evoluție sau chiar necunoscute. Prin urmare, în timp ce în unele cazuri va fi posibil să se evalueze, pe baza datelor științifice și a informațiilor disponibile, în ce măsură o întreprindere contribuie la un impact negativ asupra mediului, în alte cazuri o astfel de evaluare poate fi dificilă. În contextul acestei din urmă situații, în sensul orientărilor, evaluarea contribuției unei întreprinderi la efectele negative ar trebui să ia în considerare măsura în care activitățile sale sunt în concordanță cu standardele recunoscute pe scară largă, cu procesele de management de mediu și cu garanțiile privind bunele practici de mediu; criteriile de referință și standarde stabilite în normele de mediu și cadrele de reglementare aplicabile; și acordurile internaționale relevante.

70. Impactul negativ asupra mediului este adesea strâns legat de alte aspecte reglementate de orientări, cum ar fi sănătatea și siguranța, impactul asupra lucrătorilor și comunităților, accesul la mijloace de subsistență sau drepturile funciare. În plus, efectuarea diligenței necesare în materie de mediu și gestionarea impactului negativ asupra mediului vor implica adesea luarea în considerare a mai multor priorități de mediu, sociale și de dezvoltare. În special, preambulul Acordului de la Paris ia în considerare imperativele unei tranziții juste, ale forței de muncă și ale creării de locuri de muncă decente și de locuri de muncă de calitate, în conformitate cu prioritățile de dezvoltare definite la nivel național și recunoaște că, atunci când iau măsuri pentru a combate schimbările climatice, părțile ar trebui să respecte, să promoveze și să ia în considerare obligațiile care le revin în acest sens, este important ca întreprinderile să evalueze și să abordeze impactul social în contextul activităților lor de gestionare a mediului și de diligență necesară și să ia măsuri pentru a preveni și atenua astfel de efecte negative atât în tranziția lor de la practicile dăunătoare mediului, cât și către industrii sau practici mai ecologice, cum ar fi utilizarea energiei din surse regenerabile. Respectarea drepturilor lucrătorilor, inclusiv implicarea în dialogul social și negocierea colectivă, astfel cum se subliniază în capitolul V, implicarea semnificativă a părților interesate relevante și, după caz, practicarea dezangajării responsabile, astfel cum se subliniază în capitolul II, va fi importantă în acest sens.

71. Pe lângă îmbunătățirea performanței de mediu, instituirea unui sistem de management de mediu poate oferi beneficii economice întreprinderilor prin reducerea costurilor de operare și de asigurare, îmbunătățirea conservării energiei și a resurselor, reducerea cheltuielilor de conformitate și de răspundere, creșterea durabilității și a rezilienței, îmbunătățirea accesului la capital și competențe, îmbunătățirea satisfacției clienților și îmbunătățirea relațiilor comunitare și publice.

72. Comunicarea privind impactul asupra mediului asociat operațiunilor, produselor și serviciilor unei întreprinderi, precum și implicarea semnificativă a părților interesate sunt o componentă a diligenței necesare și pot fi, de asemenea, impuse de lege. Standardele de raportare, cum ar fi Global Reporting Initiative și alte standarde de raportare de mediu, oferă referințe utile. A se

vedea, de asemenea, capitolul III privind divulgarea. Implicarea și comunicarea semnificativă cu părțile interesate, cum ar fi angajații, clienții, investitorii, furnizorii, contractanții, comunitățile locale, persoanele sau grupurile aflate în situații de vulnerabilitate sau marginalizare, persoanele care dețin drepturi speciale sau drepturi legitime de proprietate și popoarele indigene, precum și cu publicul larg sunt deosebit de importante în cazul în care acestea sunt sau pot fi afectate de astfel de efecte și în cazul în care sunt în joc active de mediu limitate sau expuse riscului; fie într-un context regional, național sau internațional.

73. Întreprinderile sunt încurajate să adopte modele de consum și producție durabile, inclusiv, prin utilizarea eficientă a resurselor, economia circulară și alte modele. Prin astfel de practici, întreprinderile | 37 ORIENTĂRILE OCDE PENTRU ÎNTREPRINDERILE MULTINAȚIONALE PRIVIND CONDUITA © RESPONSABILĂ ÎN AFACERI OCDE 2023 își pot reduce semnificativ impactul negativ asupra mediului. Utilizarea eficientă a resurselor promovează o utilizare mai eficientă și mai eficace a resurselor și materialelor, inclusiv prin aprovizionarea cu materii prime raționale din punct de vedere ecologic. În plus, abordările legate de economia circulară sunt relevante, după caz, ca unul dintre mijloacele disponibile pentru realizarea dezvoltării durabile. În funcție de prioritățile și circumstanțele naționale, o economie circulară este un model în care produsele și materialele sunt concepute astfel încât să poată fi reutilizate, reparate, refabricate, reciclate sau recuperate și, prin urmare, menținute în economie cât mai mult timp posibil, împreună cu resursele din care sunt fabricate, și în care generarea de deșeuri, în special deșeurile periculoase, sunt evitate sau reduse la minimum, iar emisiile de gaze cu efect de seră sunt prevenite și reduse.

74. Premisa de bază a orientărilor este că întreprinderile ar trebui să acționeze cât mai curând posibil și într-un mod proactiv pentru a evita impactul negativ asupra mediului.

75. Orientările nu urmăresc să reinterpreteze instrumentele existente sau să creeze noi angajamente sau precedente din partea guvernelor, ci doar să recomande modul în care abordarea precaută ar trebui pusă în aplicare la nivelul întreprinderilor. Este recunoscut faptul că este necesară o anumită flexibilitate în aplicarea acestei abordări, pe baza contextului specific în care este aplicată. De asemenea, este recunoscut faptul că guvernele stabilesc cadrul de bază în acest domeniu în lumina capacităților lor și au responsabilitatea de a se consulta periodic cu părțile interesate cu privire la cele mai adecvate căi de urmat, asigurând transparența și o abordare bazată pe știință.

76. Întreprinderile au un rol important în contribuția la zero emisii nete de gaze cu efect de seră și la o economie rezilientă la schimbările climatice, necesare pentru atingerea obiectivelor convenite la nivel internațional privind atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea. În timpul procesului de tranziție la zero emisii nete de gaze cu efect de seră, multe activități comerciale vor implica un anumit nivel de emisii de gaze cu efect de seră sau reducerea absorbanților de carbon. Întreprinderile ar trebui să se asigure că emisiile lor de gaze cu efect de

seră și impactul asupra absorbantilor de carbon sunt în concordanță cu obiectivele de temperatură globală convenite la nivel internațional, bazate pe cele mai bune date științifice disponibile, inclusiv cele evaluate de Grupul interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC).

77. Aceasta include introducerea și punerea în aplicare a unor politici, strategii și planuri de tranziție bazate pe știință privind atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, precum și adoptarea, punerea în aplicare, monitorizarea și raportarea cu privire la obiectivele de atenuare pe termen scurt, mediu și lung. Aceste obiective ar trebui să se bazeze pe date științifice, să includă obiective absolute și, după caz, de reducere a emisiilor de GES bazate pe intensitate și să țină seama de domeniul de aplicare 1, 2 și, în măsura posibilului, pe baza celor mai bune informații disponibile, de emisiile de GES din domeniul de aplicare 3. Va fi important să se raporteze, să se revizuiască și să se actualizeze periodic obiectivele în ceea ce privește caracterul adecvat și relevanța acestora, pe baza celor mai recente dovezi științifice disponibile și pe măsură ce sunt elaborate și actualizate diferite căi de tranziție naționale sau sectoriale. Întreprinderile ar trebui să acorde prioritate eliminării sau reducerii surselor de emisii față de măsurile de compensare, compensare sau neutralizare. Creditele de carbon sau compensările pot fi considerate ca un mijloc de a aborda emisiile nereduse în ultimă instanță. Creditele sau compensările de carbon ar trebui să aibă o integritate ecologică ridicată și nu ar trebui să distragă atenția de la necesitatea de a reduce emisiile și nu ar trebui să contribuie la blocarea proceselor și infrastructurilor cu emisii mari de gaze cu efect de seră. Întreprinderile ar trebui să raporteze public cu privire la dependența lor de orice credite sau compensări de carbon și caracteristicile relevante ale acestora. O astfel de raportare ar trebui să fie distinctă și complementară raportării privind reducerea emisiilor. 78. Utilizarea pârghiilor și furnizarea de tehnologie în condiții reciproc acceptabile, asistența tehnică și finanțarea furnizorilor și alte relații de afaceri pentru eforturile de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare vor fi esențiale pentru îndeplinirea obiectivelor și abordarea impactului. 79. Realizarea rezilienței și adaptării la schimbările climatice este o componentă esențială a răspunsului global pe termen lung la schimbările climatice pentru a proteja oamenii și ecosistemele și va necesita implicarea și sprijinul tuturor segmentelor societății. Întreprinderile ar trebui să evite activitățile care subminează adaptarea la schimbările climatice și reziliența comunităților, lucrătorilor și ecosistemelor.

80. Conservarea diversității biologice și gestionarea și utilizarea durabilă a resurselor naturale și a ecosistemelor, inclusiv, de exemplu, pădurile, oceanele, turbăriile și zonele umede, este extrem de importantă pentru 38 | ORIENTĂRILE OCDE PENTRU ÎNTREPRINDERILE MULTINAȚIONALE PRIVIND CONDUITA © RESPONSABILĂ ÎN AFACERI OCDE 2023 sănătatea umană și mijloacele de subzistență, supraviețuirea speciilor, precum și atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea. Întreprinderile ar trebui să contribuie la conservarea diversității biologice, la utilizarea durabilă a componentelor lor și la împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor care decurg din

utilizarea resurselor genetice. Întreprinderile ar trebui, de asemenea, să evite și să abordeze degradarea terenurilor, a apei marine și a apelor dulci, inclusiv defrișările, în conformitate cu obiectivele obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU, în special 15.2, Planul strategic al ONU pentru păduri 2017-2030 și Declarația liderilor de la Glasgow din 2021 privind pădurile și utilizarea terenurilor, care urmăresc să oprească și să inverseze pierderea pădurilor și degradarea terenurilor până în 2030. Eforturile ar trebui să includă efectuarea unei diligențe sporite în ceea ce privește potențialele efecte negative asupra biodiversității în parcurile naționale, rezervațiile și alte zone protejate, inclusiv siturile Patrimoniului Natural Mondial UNESCO, zonele protejate în conformitate cu Convenția privind diversitatea biologică și astfel cum sunt definite în legislația națională, precum și asupra speciilor protejate. Acolo unde este cazul și în conformitate cu propriile capacități și cu legislația internă în care își desfășoară activitatea, întreprinderile ar trebui, de asemenea, să contribuie la gestionarea durabilă a terenurilor și a pădurilor, inclusiv la refacerea, împădurirea, reîmpădurirea, inclusiv reducerea degradării terenurilor, a apei marine și a apelor dulci. Eforturile întreprinderilor de a preveni sau de a atenua efectele negative asupra biodiversității ar trebui să fie ghidate de ierarhia atenuării biodiversității, care recomandă mai întâi să se încerce să se evite deteriorarea biodiversității, să se reducă sau să se reducă la minimum acolo unde evitarea acesteia nu este posibilă și să se utilizeze compensările și refacerea ca ultimă soluție pentru efectele negative care nu pot fi evitate. 81. Impactul negativ asupra mediului, în special în contextul biodiversității și al degradării terenurilor, a apei marine și a apelor dulci, poate fi legat de guvernanta responsabilă a proprietății funciare, a pădurilor și a pescuitului. După cum se menționează în Orientările voluntare privind guvernanta responsabilă a proprietății, a terenurilor, a pescuitului și a pădurilor în contextul securității alimentare naționale (VGGT), guvernanta responsabilă a proprietății asupra terenurilor, pădurilor și pescuitului poate juca un rol în sprijinirea utilizării durabile a mediului. În acest context, VGGT-urile solicită investiții care să nu dăuneze și să protejeze împotriva depozitării deținătorilor legitimi de drepturi de proprietate și a daunelor aduse mediului.

82. Orientările încurajează, de asemenea, întreprinderile să depună eforturi pentru a crește nivelul de performanță de mediu în toate părțile operațiunilor lor, chiar și în cazul în care acest lucru nu este impus în mod formal de practicile existente în țările în care își desfășoară activitatea. În această privință, întreprinderile ar trebui să țină seama în mod corespunzător de efectele lor sociale și economice asupra țărilor în curs de dezvoltare.

83. De exemplu, întreprinderile multinaționale au adesea acces la tehnologii sau proceduri de operare existente și inovatoare care, dacă sunt aplicate, ar putea contribui la creșterea performanței de mediu în general. Întreprinderile multinaționale sunt adesea considerate lideri în domeniile lor respective, astfel încât potențialul unui "efect demonstrativ" asupra altor întreprinderi nu trebuie trecut cu vederea. Asigurarea faptului că mediul din țările în care își desfășoară activitatea întreprinderile multinaționale beneficiază și de tehnologiile și practicile

disponibile și inovatoare este o modalitate importantă de a obține sprijin pentru activitățile de investiții internaționale în general. 84. Întreprinderile au un rol important de jucat în formarea și educarea angajaților lor și a altor părți interesate în ceea ce privește aspectele legate de managementul mediului. Aceștia sunt încurajați să își îndeplinească această responsabilitate într-un mod cât mai larg posibil, în special în domenii direct legate de sănătatea și siguranța umană. Întreprinderile ar trebui, de asemenea, să comunice politicile, cerințele și standardele lor de mediu într-un mod clar și accesibil relațiilor lor de afaceri. 85. Întreprinderile ar trebui să respecte standardele de bunăstare a animalelor care sunt aliniate la Codul terestru al Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor (OMSA). Un animal se bucură de o bunăstare bună dacă animalul este sănătos, confortabil, bine hrănit, în siguranță, nu suferă de stări neplăcute precum durerea, frica și suferința și este capabil să exprime comportamente importante pentru starea sa fizică și mentală. Bunăstarea animalelor necesită prevenirea bolilor și îngrijire veterinară adecvată, adăpost, gestionare și nutriție, un mediu stimulativ și sigur, manipulare umană și sacrificare sau ucidere umană. În plus, întreprinderile ar trebui să respecte orientările pentru transportul animalelor vii elaborate de organizațiile internaționale relevante.